

Sygn. akt – IX Ka 211/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10. lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu w składzie:

Przewodniczący – S.S.O. Rafał Sadowski

Protokolant – stażysta Mateusz Holc

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Toruniu – Centrum-Zachód Arkadiusza Wolskiego,

po rozpoznaniu w dniu 6. lipca 2017 r.

sprawy **A. P.**, oskarżonego z art. 178a§1 kk;

na skutek apelacji wniesionych przez obrońcę oskarżonego oraz przez prokuratora,

od wyroku Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 19. stycznia 2017 r., sygn. akt II K 846/16,

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że wymiar środka karnego orzeczonego w punkcie III. tego wyroku podnosi do 5 (pięciu) lat;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zwalnia oskarżonego z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym, a wydatkami tego postępowania obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt IX Ka 211/17

UZASADNIENIE

A. P. został oskarżony o to, że w dniu 26 maja 2016r. w T. przy ul. (...), kierował w ruchu lądowym pojazdem mechanicznym marki (...) o nr rej. (...), będąc w stanie nietrzeźwości w granicach między 2,48 a 2,87 promila alkoholu we krwi, zaś według badań urzędzeniem kontrolno-pomiarowym I badanie 1,19 mg/l, II badanie 1,15 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu,

tj. o przestępstwo z art. 178a§1 kk

Wyrokiem z dnia 19 stycznia 2017 r. Sąd Rejonowy w Toruniu, sygn. akt II K 846/16, oskarżonego **A. P.** uznał za winnego czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia, z tym ustaleniem, iż zawartość alkoholu we krwi wynosiła 2,48 promila to jest występku z art. 178a§1 kk i za to na podstawie art. 178a§1 kk wymierzył mu karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie w myśl art. 69§1 kk i art. 70§1 kk warunkowo zawiesił na okres 2 (dwóch) lat próby. Ponadto na podstawie art. 43a§2 kk zasądził od oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w wysokości 5.000 zł oraz na podstawie art. 42§2 kk orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 (trzech) lat. Orzekając o kosztach, zwolnił oskarżonego od obowiązku uiszczenia opłaty, zaś wydatkami poniesionymi w toku postępowania obciążył Skarb Państwa.

Wyrok ten zaskarżyli zarówno oskarżyciel publiczny jak i obrońca oskarżonego.

Oskarżyciel publiczny zaskarżył wyrok w części dotyczącej środka karnego na niekorzyść oskarżonego. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił rażąco niewspółmierność orzeczonego wobec A. P. w pkt III wyroku środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 lat w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości czynu, stopnia winy, motywacji oraz jawnego lekceważenia norm prawnych, co sprawia, że orzeczony środek karny nie spełni wobec skazanego swego celu zapobiegawczego i wychowawczego, a także potrzeb w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, co ostatecznie doprowadziło do wymierzenia mu środka nie odpowiadającego jego celom i nie uwzględniającej ustawowych dyrektyw wymiaru kary.

W związku z powyższym oskarżyciel publiczny wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt III poprzez orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 6 lat, a w pozostałym zakresie o utrzymanie wyroku w mocy.

Obrońca oskarżonego zaskarżył wyrok w całości na korzyść oskarżonego. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1) obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, mianowicie art. 7 kpk poprzez dokonanie dowolnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, co w konsekwencji doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mającego wpływ na jego treść, a mianowicie:

- bezpodstawne przyjęcie przez Sąd, że w momencie kolizji pojazdu prowadzonego przez oskarżonego z pojazdem (...) pozostawał w stanie nietrzeźwości o stężeniu alkoholu 2,48 promila,
- że słuchany na rozprawie biegły w ustnej opinii podtrzymał wnioski zawarte w opinii z dnia 24.6.2016 roku,

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na ustaleniu, że zachowanie oskarżonego, wina i społeczna szkodliwość czynu przekraczała możliwości zastosowania warunkowego umorzenia postępowania,

3) obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, mianowicie:

- art. 5§2 kk poprzez nierozstrzygnięcie niedających się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonego.

Wskazując na powyższe obrońca oskarżonego wniósł o:

- uniewinnienie oskarżonego A. P. od zarzucanego mu czynu,

ewentualnie

- warunkowe umorzenie postępowania na okres 1 roku próby oraz orzeczenie środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 1 roku.

W odpowiedzi na apelację obrońcy, oskarżyciel publiczny podtrzymał swoje stanowisko i wniósł o nieuwzględnienie apelacji obrońcy oskarżonego i orzeczenie jak w apelacji oskarżyciela publicznego

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja oskarżyciela publicznego zasługiwała w pełni na uwzględnienie, w przeciwieństwie do apelacji obrońcy oskarżonego, która na uwzględnienie nie zasługiwała.

Odnosząc się do zarzutu oskarżyciela publicznego tj. niewspółmierności orzeczonego środka karnego orzeczonego wobec oskarżonego, wskazać należy, że Sąd odwoławczy podziela argumenty skarżącego. Podkreślić należy, że postępowanie oskarżonego podważa dotychczasowe zaufanie do niego jako do osoby bezpiecznie prowadzącej pojazd, świadcząc o tym, że jego uczestnictwo w ruchu w charakterze kierowcy nie daje pełnej gwarancji bezpieczeństwa w ruchu drogowym, a tym samym jednoznacznie przemawia za czasowym pozbawieniem go uprawnień do kierowania

pojazdami mechanicznymi. Przypomnieć należy, że ustalając wymiar w/w środka karnego, sąd powinien mieć na względzie głównie zagrożenie, jakie dla bezpieczeństwa w komunikacji powoduje zachowanie sprawcy przestępstwa. Obowiązek orzeczenia wobec sprawcy przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów, ściśle sprzęgnięty jest bowiem z celem, jaki zakaz ten ma realizować. Ratio legis tegoż zakazu polega zaś na tym, by z ruchu wyłączyć osoby zagrażające jego bezpieczeństwu. Cele zapobiegawcze wysunięte zostają zatem w tym wypadku przed cele wychowawcze (tak wyrok SN z dn. 2007.04.04, III KK 14/07, Biul. PK 2007/11/5). Stopień zagrożenia związany z uczestnictwem konkretnego sprawcy w ruchu należy oceniać zaś na podstawie okoliczności danego przypadku, w tym m.in. rodzaju i wagi naruszonych zasad bezpieczeństwa (wyrok SN z dnia 24 kwietnia 1982 r., V KRN 106/82, OSNPG 1982, nr 8, poz. 108). Zdaniem Sądu odwoławczego, jako niesłuszne w rozumieniu art. 438§4 kpk ocenić należało orzeczenie środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres trzech lat. Mając na względzie zarówno ogólne dyrektywy wymiary środków karnych, jak i funkcję prewencyjną zakazu prowadzenia pojazdów, słuszne było orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres pięciu lat. Dolegliwość wynikająca z orzeczonego środka karnego będzie adekwatna do wagi czynu oskarżonego. Sąd odwoławczy orzekając taki wymiar środka karnego kierował się analogicznymi sprawami, które najczęściej ma „na wokandzie”. Przesłanki z art. 178a§1 kk są przestępstwami najpowszechniejszymi, Sąd ma zatem dużą skalę porównawczą, zarówno jeśli chodzi o stopień społecznej szkodliwości czynu, stopień winy, motywację oraz stopień lekceważenia norm prawnych. Zachowanie oskarżonego, który w czasie zdarzenia miał 2,48 promila alkoholu we krwi cechowało się znaczną społeczną szkodliwością czynu.

Odnosząc się natomiast do treści apelacji obrońcy oskarżonego, wskazać należy, że kwestionował on, jako błędne między innymi ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji. W ocenie Sądu odwoławczego, Sąd I instancji właściwie przeprowadził postępowanie i zgodnie z regułami wynikającymi z kodeksu postępowania karnego, w tym. m.in. z art. 7 kpk oraz art. 5 kpk ocenił zgromadzone dowody.

Jak słusznie wskazuje się w orzecznictwie, przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną reguły z art. 7 kpk, jeżeli jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy, stanowi wyraz rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego oraz jest zgodne ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, a nadto zostało wyczerpująco i logicznie uargumentowane w uzasadnieniu wyroku. O dowolności ustaleń nie świadczy natomiast sytuacja, gdy w obszarze jednego dowodu sąd uzna za niewiarygodną określoną część depozycji środka dowodowego, zaś w innej części obdarzy je wiarą, zwłaszcza, że przepisy postępowania karnego nie przyznają prymatu relacjom złożonym przed sądem nad tymi złożonymi na wcześniejszym etapie postępowania. Istotne jest to, by przeprowadzona przez sąd meriti ocena pozostawała w zgodzie z regułami poprawnej oceny dowodów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 listopada 2016r., II Aka 420/16, Legalis nr 1564535). Jeśli sąd meriti nie naruszył żadnego z przepisów sfery gromadzenia i oceny dowodów, to brak jest podstaw do kwestionowania ustaleń faktycznych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 lipca 2015., II Aka 171/1, Legalis nr 1337292). W ocenie Sądu odwoławczego, Sąd I instancji prawidłowo ustalił okoliczności popełnienia przestępstwa przez oskarżonego. Zebrany w toku postępowania materiał dowodowy w pełni uzasadniał przypisanie oskarżonemu popełnienie zarzucanego mu czynu. W postępowaniu został zgromadzony materiał dowodowy (zeznania świadków, opinia biegłego), który został przez Sąd oceniony należycie.

Ponadto wskazać należy, że podniesienie zarzutu obrazy art. 5§2 kpk może przynieść skutek jedynie wówczas, gdy zostanie wykazane, że orzekający w sprawie sąd rzeczywiście miał wątpliwości o takim charakterze i nie rozstrzygnął ich na korzyść oskarżonego. Dla zasadności tego zarzutu nie wystarczy zaś zaprezentowanie przez stronę własnych wątpliwości, co do stanu dowodów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2017r., II KK 187/17, Legalis nr 1625209). Zatem w świetle powyższego judykatu zarzut obrońcy oskarżonego ocenić należy jako całkowicie bezzasadny.

Podkreślić także trzeba, że błąd w ustaleniach faktycznych (error facti) przyjętych za podstawę orzeczenia to błąd, który wynika bądź z niepełności postępowania dowodowego (tzw. błąd "braku"), bądź też z przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów (błąd "dowolności"). Zarzut w tej materii wiąże się z zasadą prawdy i powinien być podnoszony,

gdy skarżący podważa prawidłowość ustaleń faktycznych, jakie legły u podstaw zastosowania materialnego prawa karnego oraz konsekwencji prawnych jego zastosowania. Gdy chodzi o błąd "dowolności" w dokonanych ustaleniach, to może on być wynikiem niepełnej znajomości określonych dowodów lub nieprzestrzegania dyrektyw obowiązujących przy ocenie dowodów, np. błąd logiczny w rozumowaniu, zlekceważenie niektórych dowodów, danie wiary dowodom nieprzekonującym, bezpodstawne pominięcie określonych twierdzeń dowodowych, oparcie się na faktach w istocie nieudowodnionych itd. W orzecznictwie trafnie podnosi się, że zarzut ten jest jednak słuszny tylko wówczas, "gdy zasadność ocen i wniosków, wyprowadzonych przez sąd orzekający z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego, nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania", nie może on natomiast sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu (zob. wyrok SN z dnia 24 marca 1975 r., II KR 355/74, OSNPG 1995, nr 9, poz. 84), przy czym jest to aktualne jedynie przy zarzucie błędu o charakterze "dowolności". Tego typu zarzut co do błędu w ustaleniach faktycznych to bowiem, jak zasadnie się wskazuje, nie sama odmienna ocena materiału dowodowego przez skarżącego, lecz wykazanie, jakich konkretnych uchybień w świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego dopuścił się sąd w dokonanej ocenie materiału dowodowego (wyrok SN z dnia 22 stycznia 1975 r., I KR 197/74, OSNKW 1975, nr 5, poz. 58). Nie może więc sprowadzać się on jedynie do kwestionowania stanowiska sądu meriti czy polemiki z dokonanymi przez ten sąd ustaleniami, a skarżący powinien wskazywać na nieprawidłowości w rozumowaniu sądu przy dokonywaniu ustaleń, jako że sama możliwość przeciwstawienia dokonany ustaleniom odmiennego poglądu nie oznacza jeszcze, iż w sprawie dopuszczono się błędu w ustaleniach faktycznych (zob. np. wyrok SA w Krakowie z dnia 19 maja 2009 r., II AKa 73/09, KZS 2009, z. 9, poz. 52, czy wyrok SA w Łodzi z dnia 24 maja 2007 r., II AKa 70/07, Prok. i Pr.-wkl. 2008, nr 7-8, poz. 55; Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tomasz Grzegorzczak. Tom I, art. 1-467 – komentarz do art. 438, tezy: 10 i 11, LEX nr 429005). Obrońca oskarżonego na takie nieprawidłowości nie wskazał. Zarzucił, że Sąd ustalił, że wina i społeczna szkodliwość czynu przekraczała możliwości zastosowania warunkowego umorzenia postępowania. Wskazać w tym miejscu także należy, że zastosowanie instytucji warunkowego umorzenia postępowania jest możliwe tylko wtedy, gdy koniunkcyjnie występują ściśle określone okoliczności, mające w większości charakter materialnoprawny, warunkujące uznanie niecelowości kontynuowania postępowania karnego. Zatem sąd meriti ma prawo (a nie obowiązek) warunkowo umorzyć postępowanie, w wypadku łącznego spełnienia wszystkich przewidzianych przez ustawę przesłanek, tj. wówczas, kiedy: 1) wina sprawcy i społeczna szkodliwość czynu nie są oceniane jako znaczne; 2) brak jest wątpliwości co do okoliczności popełnienia czynu; 3) sprawca dotychczas nie był karany za przestępstwo umyślne; 4) postawa sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, zaś w szczególności nie popełni przestępstwa (arg. ex art. 66 § 1 KK); 5) występki jest zagrożony karą do 5 lat (od 1 lipca 2015 r.) pozbawienia wolności (arg. ex art. 66 § 2 KK). (...) wszystkie przesłanki warunkowego umorzenia postępowania bezwzględnie muszą ziścić się w momencie stosowania tego instrumentu probacyjnego (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 17 maja 2016 r., III KK 28/16, Legalis nr 1460611). W niniejszej sprawie słusznie Sąd I instancji uznał, że niecelowe byłoby warunkowe umorzenie postępowania karnego wobec oskarżonego i wymierzył karę ośmiu miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres dwóch lat tytułem próby.

Reasumując, wskazać należy, że Sąd I instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy. Sąd Okręgowy doszedł jednak do przekonania, że apelacja oskarżyciela publicznego była zasadna w związku z czym dokonał stosownych zmian. Nie dopatrywał się natomiast w zaskarżonym orzeczeniu żadnych uchybień mogących stanowić bezwzględne przyczyny odwoławcze, będące podstawą do uchylenia wyroku z urzędu.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono po myśli art. 624 kpk w zw. z 634 kpk, zwalniając oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za drugą instancję, obciążając wydatkami postępowania odwoławczego Skarb Państwa.